

MEDNARODNO ZNANSTVENO SREČANJE POLOŽAJ NARODNIH MANJŠIN V SRBIJI

Pod pokroviteljstvom Srbske akademije znanosti in umetnosti, v času od 24. do 26. novembra 2005, je organizirano mednarodno srečanje z naslovom *Položaj narodnih manjšin v Srbiji*. Srečanje je organiziral Mednarodni odbor za proučevanje narodnih manjšin ter človeških pravic. Na dan otvoritve je bila slovesna dvorana Akademije skoraj popolnoma zasedena.

Srečanje je odprl akademik Nikola Hajdin predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti (SAZU). Zelo navdihneno in jedrnato je nakazal na internacionalno razsežnost vprašanja samega, ter poudaril dejstvo, da je problem položaja narodnih manjšin, kod tak zelo občutljiv. Prvi govorec ki se je obrnil na skup je bil gospod Boris Tadić, predsednik Republike Srbije. V vsebinsko bogatem in široko zastavljenem govoru, je gospod Tadić poudaril aktualnost vprašanja, ki ga znanstveno srečanje obravnava, ter izrazil stališče, da rešitev tega

vprašanja, poleg gospodarskega, predstavlja tudi predpogoj za razvoj demokratične Srbije. V tem smislu je poudaril pomen sistema s katerim se določa odnos institucij do meščanov, kakor tudi, da je institucionalni okvir

Srečanja so se udeležili strokovnjaki, ki z različnih kotov obravnavajo vprašanja manjšin. Prispevek, ki je podan ne le v sporočilih, temveč tudi v diskusiji, nakazuje na pomen, zloženost in slojevitost te

Rajko Slapernik (1896-1975), olje, 66x54

treba spremeniti na tak način, da bi narodnim manjšinam bilo dobro. Pohvalil je delo Zveznega ministristva, ki se ukvarjalo z vprašanji narodnih manjšin, ter predočil možnost, da naj bi se razmišljalo o Republiškem ministristvu za etnične manjšine.

Tekom dvodnevnega, izredno intenzivnega dela, na srečanju so obravnavane naslednje tematske celote: Demokracija in društvena identiteta, Manjšine v Srbiji, Regionalni aspekti zaštite pravic na rodnih manjšin ter njihova implementacija, Multikulturalnost in identiteta.

problematiche. Imponira dejstvo, da je institucija najvišjega znanstvenega razreda v državi, namenila takšno pozornost temu vprašanju. Znanstvena ter strokovna raven predstavljavcev, ter diskutantov je opredelila izredno visoko kvaliteto srečanja.

Med številnimi akcenti, ki so jih tekom srečanja poudarili, za Slovence, ki živijo in delajo v Srbiji, je verjetno najbolj bistveno poudariti pomen Nacionalnega sveta. Iz številnih govorov se je dalo sklepati, da institucionalno organiziranje narodni manjšini ponuja veliko

možnosti. To se predvsem nanaša na ohranjanje jezika, kod predpogoja za ohranjanje nacionalne ter kulturne identitete, pa tudi na ostale aspekte življenja in dela. Sistematično organiziranje narodnih manjšin v Nacionalni svet omogoča kontakt z vsemi institucijami Srbije, ter bistveno povečuje kvaliteto življenja in dela Slovenske narodne manjšine na teh prostorih.

Ob tej priložnosti je pomembno spomniti člane Društva Sava, da je Skupščina pred več kot dvema letoma sprejela odlok za sprožitev spodbude za dajanje podpore elektorjem za volitev v Nacionalni svet. Na žalost, ta akcija v društvu poteka zelo počasi. Med slovensko populacijo v Srbiji ni odločnosti ter vztrajnosti, ki bi privedla do uresničitve tako pomembnega cilja. Vsi so načelno soglasni, da je ustanovitev Nacionalnega sveta zelo pomembno ter v bistvu edina pravilna pot, ki pelje k ohranitvi slovenske narodne manjšine. Zaradi tega pa ostaja odprto vprašanje, zakaj tako pomembne akcije ni možno pripeljati do konca, ter od koga Slovenci pričakujejo, da bo to storil namesto njih?

Anica Sabo

Prevod Branko Zorko

PRAZNOVAN DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Vsako leto 25. junija Slovenija proslavlja Dan državnosti, ko se Slovenci spomnimo ustanovitve lastne države. Ker je slovenska skupščina ustavni zakon za izvedbo temeljne listine o samostojnosti in neodvisnosti sprejela na ta dan leta 1991, smo letos proslavljali 15. obletnico osamosvojitve. Veleposlanstvo Republike Slovenije v Beogradu je 22. junija v krasnem ambijentu Kalemegdanske terase priredilo veliki sprejem, katerega se je udeležilo število tujih diplomatsko-konzularnih predstavnikov, pomembnih predstavnikov kulturnega in političnega življenja v Srbiji, Beograjske nadškofije in Srbske pravoslavne cerkve, ter slovenskih gospodarskih družb. Povabljeni so bili tudi člani predsedstva Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, ter drugih društev Slovencev v Srbiji.

Dina Tomić

SPREJET ZAKON O ODNOSIH REPUBLIKE SLOVENIJE S SLOVENCIMA ZUNAJ NJENIH MEJA

Petnajst let po osamosvojitvi Republike Slovenije je končno sprejet zakon, ki ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci po svetu. Veljati je začel 6. maja 2006. Vsebuje naslednja poglavja: Uvodne določbe (I), Temeljna načela (II), Nosilci (III), Osnovna področja sodelovanja republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (IV): a) Sodelovanje na področju kulture, b) Ohranjanje slovenskega jezika in izobraževanje, c) Znanost in visoko šolstvo, d) šport, e) Gospodarsko in regionalno sodelovanje; Izvajanje finančne podpore (V), Status Slovenca brez državljanstva Republike Slovenije (VI), Repatrijacija (VII), Zbiranje in varstvo osebnih podatkov (VII), Kazenske določbe (VIII) in Prehodne in končne določbe (IX).

V prispevku bomo poskušali prikazati določbe, ki bi bile po našem mnenju zanimive za Slovence živeče na naših tleh.

Zakon v uvodnih določbah poudarja, da so Slovenci v zamejstvu in po svetu enakovreden del enotnega slovenskega naroda in da je Republika Slovenija matična domovina vseh Slovencev, tudi tistih, ki živijo zunaj matične države. Skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu je neločljiv in bistven del zunanje politike Republike Slovenije, zato ji namenja prvenstvo, saj skrbi za ohranjanje in razvoj slovenskega jezika in kulture, kulturne dediščine ter narodne identitete med Slovenci v zamejstvu in po svetu. Odnose s Slovenci po svetu gradi na temelju dolgoročne strategije, ki se uresničuje z institucionalnim povezovanjem na ravni organov in ustanov, z razvijanjem trajnostnih strategij za vsestransko krepitev slovenskih skupnosti v zamejstvu in po svetu in s finančno pomočjo.

Zakon v 1. členu ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja in določa pristojnosti, ki jih imajo na tem področju organi Republike Slovenije.

V 2. členu ugotavlja, kje živijo Slovenci zunaj Republike Slovenije: Slovenci v zamejstvu - pripadniki avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah (Avstrija, Madžarska, Hrvaška in Italija) in Slovenci po svetu - zdomci in izseljenci. Zakon uvaja nov poseben status imenovan status Slovencev brez slovenskega državljanstva.

Nosilca sodelovanja med Republiko Slovenijo ter Slovenci v zamejstvu in po svetu sta: Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Komisija državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Urad je pristojen za opravljanje nalog, ki se nanašajo na:

- Slovence v zamejstvu in po svetu;

- njihovo kulturno, prosvetno, gospodarsko, politično in drugo povezovanje z matično državo Republiko Slovenijo;

- informiranje na področju pravne zaščite;

- informiranje, svetovanje in pomoč posameznikom ter organizacijam Slovencev v zamejstvu in po svetu;

- spremljanje in usklajevanje dejavnosti ministrstev na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu;

- oblikovanje in izvajanje državne politike do Slovencev v zamejstvu in po svetu;

- izvajanje in načrtovanje finančnih podpor Republike Slovenije Slovcem v zamejstvu in po svetu;

- izvajanje in načrtovanje finančne podpore organizacijam civilne družbe v Sloveniji za sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter na nadzor porabe javnih sredstev v teh organizacijah.

Komisija je delovno telo Državnega zbora Republike Slovenije je pristojna za opravljanje nalog, ki se nanašajo na:

-spremljanje stanja pri Slovencih v zamejstvu in po svetu;

-spremljanje sodelovanja organizacij civilne družbe s Slovenci v zamejstvu in po svetu;

-sooblikovanje politike Republike Slovenije na področjih, ki zadevajo Slovence v zamejstvu in po svetu;

-ustrezno vključevanje problematike Slovencev v zamejstvu in po svetu v zakone, kjer je to potrebno;

-zavzemanje za interese Slovencev v zamejstvu in po svetu pri sooblikovanju in sprejemanju državnih proračunov Republike Slovenije;

-sooblikovanje in predlaganje programov nacionalnega interesa na področju skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu;

-oblikovanje stališč do posameznih vprašanj s tega področja;

-informiranje Državnega zbora Republike Slovenije o splošnih in konkretnih problemih, s katerimi se srečujejo Slovenci v zamejstvu in po svetu;

-skrb za odpravljanje težav pri Slovencih v zamejstvu in po svetu ter upoštevanje njihovih mnenj in predlogov

-spremljanje izvajanja politike

Republike Slovenije do Slovencev v zamejstvu in po svetu s strani organov izvršne oblasti.

Zakon prav tako predvideva ustanovitev Sveta za Slovence v zamejstvu in Sveta za Slovence po svetu.

Svet za Slovence po svetu

(1) Svet za Slovence po svetu je stalno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije. Sestavljajo ga predstavniki državnih organov, institucij, političnih organizacij in organizacij civilne družbe iz Republike Slovenije in zdomstva ter izseljenstva.

(2) Svet za Slovence po svetu zaseda praviloma enkrat letno.

(3) člane Sveta za Slovence po svetu imenuje predsednik Vlade Republike Slovenije, ki tudi sklicuje in vodi seje Sveta. Administrativno-tehnična opravila za Svet za Slovence po svetu opravlja urad.

(4) Delovanje Sveta za Slovence po svetu in njegovo sestavo v delu, ki se nanaša na člane Sveta iz Republike Slovenije določa poslovnik, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

(5) člane Sveta za Slovence po svetu, predstavnike Slovencev po svetu, predlagajo predsedniku Vlade

Republike Slovenije v imenovanje organizacije Slovencev po svetu.

(6) Predsednik Vlade Republike Slovenije imenuje v Svet za Slovence po svetu:

-štiri predstavnike Slovencev živečih v evropskih državah, pri čemer sta dva predstavnika slovenskih izseljencev živečih v državah nekdanje Jugoslavije;

-tri predstavnike Slovencev živečih v Južni Ameriki, pri čemer sta dva predstavnika Slovencev živečih v Argentini;

-tri predstavnike Slovencev živečih v Severni Ameriki, pri čemer sta dva predstavnika Slovencev živečih v Združenih državah Amerike, drugi pa predstavnik Slovencev živečih v Kanadi;

-dva predstavnika Slovencev živečih v Avstraliji;

-in enega predstavnika Slovencev živečih v ostalih državah drugih celin.

Svet za Slovence po svetu sodeluje pri oblikovanju in izvajanju politike ter strategije Republike Slovenije na področju skrbi za Slovence po svetu.

(nadaljevanje v naslednji številki)

Slavjanka Milatović

ELEKTORSKI SKUPŠČINI NAPROTI

Pregled dosedanjih aktivnosti slovenskih društev glede dajanja podpore elektorjem za izvolitev slovenskega nacionalnega sveta kaže, da akcija poteka precej počasi, vendar napreduje. S tem seveda ne moremo biti prav zadovoljni, ker se zavedamo, da je do sedaj v Srbiji že formiranih 13 manjšinskih nacionalnih svetov: madžarski, slovaški, rumunski, hrvaški, ruski, bunjevški, ukrajinski, grški, makedonski, romski, bošnjaški, bolgarski in vlaški. čeprav nekaterim od obstoječih manjšinskih svetov že poteka prvi štiriletni mandat, slovenska manjšina še vedno ni izvolila niti svojega prvega nacionalnega sveta. Vemo da vsak občan ima pravico biti elektor, v kolikor se izjavlja za pripadnika slovenske manjšine, in če njegovo kandidaturo podpre najmanj sto oseb z volilno pravico, ki se imajo za pripadnike slovenske manjšine, ali pa ga kandidira nacionalna organizacija oziroma združenje.

Izstopajoče in pohvalno je zelo aktivno sodelovanje posameznih slovenskih društev na tem področju, od katerih moramo omeniti zlasti Društvo Slovencev "Kula" iz Vršca, Slovensko kulturno skupnost Timoške krajine "Ivan Cankar" iz Zaječara, Društvo Slovencev "Planika" iz Zrenjanina in Slovensko kulturno skupnost Nišavskega okraja "France Prešern" iz Niša.

Društvo Slovencev "Sava" iz Beograda je pripravilo 9 kandidatur (eno je podprlo društvo kot nacionalno združenje, drugo Beograjska nadškofija, 7 kandidatov pa zbiranih z volilnimi glasovi), o čem smo že pisali v Biltenu št. 4. Ostaja še, da za izbrane kandidate zberemo dovolj glasov. Društvo Slovencev "Kula" je med prvimi podprlo 3 kandidate, kar je sorazmerno številu svojih članov, in sicer: Zdravka Starca, Branka Barna in Katico Ristić. Slovenska kulturna skupnost Timoške krajine "Ivan Cankar" iz Zaječarja je prav tako podprla tri kandidate, Miroslava Miho Piljušića, Natašo Jovanović Dolar in Barbaro Stojiljković, predsednico mestnega odbora v Leskovcu. Po dva kandidata sta predlagala Društvo Slovencev "Planika" iz Zrenjanina, in sicer Alenko Vujackov in Aleksandara Dragorja, Slovenska kulturna skupnost Nišavskega okraja "France Prešern" iz Niša pa Slobodana Kodelo in Meri Jovanović.

Do izida te številke biltena nismo prejeli nobenega obvestila iz Društva Slovencev "Kredarica" Novi Sad in Društva Slovencev "Triglav" Subotica kot tudi ne iz Slovenske kulturne skupnosti šumadijskega okraja "Jernej Kopitar" Kragujevac.

Pod pogojem, da vsi navedeni kandidati pridobijo potrebno podporo, bi sedaj slovenska društva imela devetnajst elektorjev. Zavedamo se, da je predpisano minimalno število tridesetih elektorjev potrebnih za sklic elektorske skupščine, vendar lahko na podlagi pisnega zahtevka pristojnemu ministrstvu sproži sklic skupščine že dvajset elektorjev (za nacionalne manjšine čigar število po rezultatih zadnjega popisa prebivalstva ne presega 20.000 oseb), tedaj res lahko rečemo, da je potrebno le še malo dobre volje in truda za uresničitev zastavljenega cilja.

Vendar se ne moremo znebiti vtisa, da pri nekaterih obstaja določena inertnost in nezainteresiranost. Potreba po nacionalnem svetu, kot enim novih standardov za zagotovitev manjšinskih pravic v naši državi, očitno ni povsod dobrohotno in pravilno sprejeta.

Brez želje, da ponavljamo tisto kar je že prej o temu napisano, navedimo samo, da so obstoječi nacionalni sveti v okvirih rednega z zakonom določenega financiranja letos iz proračuna Republike Srbije prejeli vsote od dveh do devetih milijonov dinarjev, določene vsote pa tudi iz vojvodinskega proračuna. Ti zneski večkratno presegajo podporo, ki jo društva prejema za redno delovanje. Poleg tega organi in inštitucije, ki se ukvarjajo s problematiko nacionalnih manjšin, ob vzpostavljanju komunikacije želijo najprej kontaktirati z nacionalnim svetom. Prvo redno in neizogibno vprašanje ob teh priložnostih je, ali imamo nacionalni svet. To se je namreč zgodilo prav ob mednarodnem znanstvenem simpoziju z naslovom Položaj manjšin v Srbiji, ki ga je organizirala Srbska akademija znanosti in umetnosti iz Beograda in tudi v nekaterih drugih primerih.

Zaradi navedenega pozivamo vsa slovenska društva, naj združijo moči in napore, da to ne bi storil kdo drug namesto nas.

Vladimir Uršič

PREŠERNOV DAN

Čeprav je minilo kar precej časa se še zmeraj vsi prijetno počutimo ob spomenu na Prešernov dan. Kaj lepšega si lahko človek predstavlja kot to, da je na enem mestu, kjer so prijazni ljudje, njegovi prijatelji, kjer vino teče po grlu kjer dobrote z Pekarne Toma (brezplačen oglas) izpolnijo celo sobo s prijetnim vonjem, potem pa napolnijo še naše želodčke. Ni treba govoriti o tem, koliko vsako takšno druženje prijetno vpliva na vsakega človeka, naj se nahaja na tej ali oni strani odra. Prešeren nam ni dal samo poezije temveč možnost, da se vsakič

lahko zberemo in spomnimo kaj je vse za nas naredil ta velikan Slovencev. Prešeren si verjetno nikoli ne bi predstavljal kolikšne so meje njegovega dela, on nikoli ni bil v Beogradu in drugod, kjer se njegova poezija bere in izvaja. In to je povsod po svetu, kjer so Slovenci. Zraven verskih praznikov vsak narod potrebuje, in hvala Bogu, ima svoje velikane, to je še posebej pomembno za zamejce kot smo tudi mi. Ko je človek v tujini ni veliko priložnosti, kjer bi se lahko pogovarjali v našem jeziku in z našimi ljudmi ali pa prebrali kakšen naš časopis. Zaradi tega

so takšni in drugi dnevi imenitni. Vsakič poskrbimo, da bi vsaka taka priložnost bila prijetna, imamo izjemne organizatorje in pevce, no mi seveda nismo profesionalni igralci (ravno zanič

tudi nismo saj smo zelo simpatični, kaj ne?) ampak se trudimo, sama ta reč da smo vsi skupaj je uresničitev cilja. Lepo pozdravljeni do naslednič!

Aleksandar Vojinović

ŽIVE NAJ VSI NARODI PROSLAVA KULTURNEGA PRAZNIKA

V prelepem okolju gledališča Atelje 212 v Beogradu, osmega februarja letos je svečano obeležen Kulturni praznik Republike Slovenije. Ta praznik je povezan z imenom France Prešerna, velikega poeta, čigar ustvarjalnost je bistveno označila kulturo Slovenskega naroda. Po predvajanju himne, z besedilom znane Prešernove pesmi Zdravljica, prisotne je nagovoril veleposlanik Republike Slovenije njegova ekscelencija Miroslav Luci.

V zelo vsebinski oblikovanem govoru je nakazal na posebno, mogoče celo najbolj važno, nitko povezanosti dveh narodov. Poudaril je pomen ustvarjanja slovenskega skladatelja Davorina Jenka za oblikovanje srbske glasbene kulture ter njegovo zvezo s Stevanom Mokranjcem. Delo France Prešerna, kod vir za Jenkov navdih, v luči celotne romantične kulture, je tudi našlo svoje mesto. Bilo je zelo zanimivo, predvsem pa tudi poučno, spremljati pripovedovanje, v katerem je naravnost kultura določena, kot eden ključnih oporov zveze Slovenskega in Srbskega naroda.

Zaznamovanja Kulturnega praznika so se udeležili predstavniki vseh slovenskih društev delujočih v Srbiji, predstavniki slovenskih podjetij v Beogradu ter številne pomembne osebnosti kulturnega in javnega življenja prestolnice. Kratak program so pripravili člani in prijatelji društva Slovencev v Beogradu "Sava". Spored je z intoniranjem himne začel vokalni kvartet "Sava" čigar člani so Ludvig Pucelj prvi tenor, Ivan Debeljak Nino drugi tenor, Branko Pucelj bariton ter Ivan Debeljak bas. Poleg himne zbor je izvede tudi znano pesem Jakoba Aljaža Triglav moj dom ter pesem Pod oknom Verze France Prešerna je navdihnjeno govoril Janko Brezovar. Nevena Glišić flavta, je izvedla Badinerie iz Bachove svite v h-molu ob spremstvu Marije Družijanić kontinuo, Tijane Glišić violina in Sabo Atile viola. Po končanem sporedu so se navzoči družili ob klepetu in pesmi. Prijetno vzdušje so podprli mladi (Marija, Nevena, Tijana in Atila), ki so v ozadju, diskretno, izvajali različna dela klasičnega repertoarja.

Na koncu prijetnega večera, je v srcih vseh navzočih ostala hvaležnost vsem iz veleposlaništva Republike Slovenije, posebej pa njegovi ekscelenci veleposlaniku, ker je zbral spoštovalce Kulturnega praznika v Beogradu, da ta pomemben dan skupaj proslavijo.

Anica Sabo

Prevedel Branko Zorko

PETA REDNA LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU

Peta redna letna skupščina DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" je bila 7. aprila 2006 v dvorani sedeža društva, v Višegradski ulici 23 v Beogradu.

Predsednik skupščine, Vladimir Žnidarčič, je po pozdravni besedi povabil podpredsednika skupščine Vladimira Uršiča mlajšega ter sekretarko skupščine Jadranko Podboršek naj zavzameta svoji mesti, za zapisnikarja pa predlagal Ludvika Puclja. Na podlagi evidence verifikacijske komisije je predsednik ugotovil, da je na seji prisotnih 36 delegatov od 50 izbranih in da obstaja kvorum za nemoteno delo skupščine in njeno odločanje. Potem je pozdravil prvega sekretarja veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu g. Jožefa Dajčmana, predstavnika Društva Slovencev "Kula" iz Vršca in druge povabljenе goste.

Pred začetkom obravnave točk po dnevnem redu je skupščina enoglasno odločila, da se bo o vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu, glasovalo javno, z dviganjem rok.

Potem je predsednik skupščine predlagal naslednji dnevni red:

1. Sprejemanje zapisnika s četrte redne letne skupščine;

2. Poročilo predsedstva društva o delu za leto 2005;

3. Finančno poročilo za leto 2005;

4. Poročilo nadzornega odbora o delu za l. 2005;

5. Sprejemanje programa dela in načrta dejavnosti za leto 2006;

6. Sprejemanje finančnega načrta za leto 2006;

7. Volitev nosilcev funkcij in članov organov društva:

a) Volitev predsednika skupščine,

b) Volitev enega podpredsednika skupščine,

c) Volitev enega člana predsedništva društva,

d) Volitev enega člana nadzornega odbora;

8. Delo stalnih odborov;

9. Verifikacija sprejema v članstvo društva;

10. Članarina in plačevanje članarine;

11. Razno, predlogi in informacije.

Predlogov za dopolnilo dnevnega reda ni bilo, zato je bil enoglasno sprejet. Kasneje je bil enoglasno sprejet tudi zapisnik s četrte redne seje skupščine.

V zvezi z drugo točko dnevnega reda je predsednik društva gospod Vladimir Uršič najprej pozdravil vse prisotne, potem pa predstavil poročilo o delu Društva v letu 2005, ki ga objavljamo v celoti.

O izvajanju dopolnilnega pouka slovenščine je poročilo odsotne dr. Maje Đukanović prebral Marko Kužnik. Poudarila je, da je cilj pouka, naj se vsak učenec nauči knjižne sovenščine. Učenci so razvrščeni v naslednje skupine: cicibani, najstniki -začetniki, najstniki - nadaljevalna skupina in prevajalci. Posamezni učenci so se preteklo leto udeležili poletnih šol slovenskega jezika v Novem mestu in Portorožu in Seminarja slovenskega jezika in

Predsedništvo skupščine

kulture na ljubljanski univerzi, Tabora slovenskih otrok ter seminarja prostovoljnega dela. Kot dodatne aktivnosti so udeleženci šole pripravili nastope za vse prireditve društva. Pouk obiskujejo samo redni člani društva s ciljem povezovanja dveh kultur in narodov. Objavljamo besedilo poročila v celoti.

Poročilo Predsedstva društva o delu za leto 2005 je bilo enoglasno sprejeto.

Finančno poročilo je v okviru 3. točke dnevnega reda predstavil podpredsednik društva Jakoš Slobodan, ki je navedel, da je poročilo sestavila gospodična Milica Spasić iz knjigovodstvene agencije "Cenzus", ki sicer vodi knjigovodstvo za društvo "Sava". Predstavila je podatke o prihodkih društva v letu 2005, pridobljenih s članarino, podporami, donacijami in drugimi oblikami pomoči. Povedala je, da so zbrana sredstva s članarinami zelo skromna, saj kar 400 članov društva ni plačalo članarine za posamezna

leta. Predstavila je podatke o stroških za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2005. Gre za izdatke najema prostorov, finančnih storitev, vzdrževanja prostorov, nabavo

pisarniškega materiala, fotokopiranja, tiskanja biltena, poštnin, interneta, organizacij srečanj, kulturnega sodelovanja, reprezentance in podobno. Finančno poročilo društva za leto 2005 je bilo enoglasno sprejeto.

Poročilo o delu nadzornega odbora med dvema skupščinama je predstavila gospa Tatjana Gerić, ki je poudarila, da je delo Društva Slovencev "Sava" v letu 2005 potekalo v skladu z zakonom in statutom. Odbor meni, da se je delo Predsedstva potekalo v skladu s statutom društva, predvsem pa, da so stroški porabljeni racionalno tj. ekonomično, brez odvečnih izdatkov. Poročilo nadzornega odbora za leto 2005 je bilo enoglasno sprejeto.

Predlog načrta dela društva za leto 2006, ki ga objavljamo v celoti, je predstavil gospod Vladimir Uršič. Načrt dela za leto 2006 je bil enoglasno sprejet.

Predlog finančnega načrta dela društva za leto 2006 je predstavil Slobodan Jakoš. Poudaril je, da je potrebno ohraniti raven sredstev za tekoče poslovanje, nabavo inventarja in opreme za prostore, priskrbeti sredstva za izdajanje "Biltena", kulturne aktivnosti in druge načrtovane namene. Sredstva za uresničevanje načrtov pričakujemo na podlagi sprejetih in odobrenih projektov in javnih razpisov, od

POROČILO O DELU DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU V LETU 2005

Društvo Slovencev "Sava" je ustanovljeno z namenom ohranjanja nacionalne identitete, jezika, kulture in običajev, ter spodbujanja prijateljstva med srbskim in slovenskim ljudstvom na prostorih Republike Srbije.

V skladu z temi cilji, je društvo oblikovalo program za preteklo leto, ki je bil sprejet na skupščini 3. aprila 2005. leta. Program je v celoti bil objavljen v Biltenu 5. Glede na sprejeti program smo uresničili naslednje:

1. *Ohranjanje slovenskega jezika* - tekom leta 2005, je zahvaljujoč dr. Maji Djukanović, šola slovenskega jezika, delala izvrstno in vsi obiskovalci so bistveno izboljšali svoje znanje jezika. Akcijo učenja jezika za cicibane ter najstnike je podprlo pristojno Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Posebno poročilo bo posredovala dr. Maja Djukanović;

2. *Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine* - V skladu z osnovnimi opredelitvami svojega ustanavljanja ter obstoja, je Društvo, v okviru projektov poslanih Ministrstvu za zunanje zadeve, Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije uresničilo naslednje:

a) <i>Kulturni praznik</i>	<i>M. Dukanović in A. Sabo</i>
b) <i>Ustanavljanje audio in videoteke Društva "Sava"</i>	<i>V. Uršič mlajši</i>
c) <i>Mladi slovenski pisatelji v Beogradu</i>	<i>M. Dukanović in A. Sabo</i>
d) <i>Jazz koncert Igorja Lumperta v Beogradu</i>	<i>V. Uršič</i>
e) <i>Izdajanje Biltena</i>	<i>V. Uršič</i>

Vsi programi so v celosti uresničeni ob zavzemanju članov društva. Nosilci projektov so: Vladimir Uršič, Bilten; Bogdan Pišot in Dušanka Tomić knjižnica in čitalnica; Maja Dukanović in Anica Sabo dva kulturna projekta. Ustreznemu

članarin in donacij. Finančni načrt Društva Slovencev "Sava" za leto 2006 je bil enoglasno sprejet.

Po 7. točki dnevnega reda je predsednik skupščine prisotne seznanil, da je njegov mandat potekel, zato je potrebno izbrati novega predsednika skupščine.

NADZORNI ODBOR Društva Slovencev "SAVA" v Beogradu je na svojem rednem sastanku dne 5. aprila 2006. leta v sestavi Tatjana Gerić-predsednik, Majda Pivko član in Hajdinjak Bojan-član, sprejel naslednje

S K L E P E

1. Na podlagi poročila predsedništva Društva "SAVA" in na podlagi finančnega poročila o poslovanju DRUŠTVA "SAVA" v obdobju od 01. januarja do 31. decembra 2005. leta ki ga je izdelala knjigovodstvena agencija "CENZUS" iz Novega Beograda in ki je sestavni del teh sklepov z vsemi ustreznimi knjiženji tekom celega leta 2005 z razčlenjenimi dohodki in razhodki je nadzorni odbor mišljenja da je knjiženje vsega zgoraj navedenega vzorno in pedantno vodeno preko navedene agencije in predlagamo akupščini da sprejme to finanono sporocilo.

2. Nadzorni odbor je mišljenja da je zbranega denarja na osnovi plačane članarine v lanskem letu bilo bolj uspešno, toda ne dovolj dobro, ter predlaga skupščini Društva da se apelira na člane da v večjem številu in redno vplačujejo članarino v blagajni Društva SAVA, ker je to na koncu vedno le v dobro samemu Društvu in njegovim članom za še boljše in temeljitejše delo za vnaprej.

3. Na podlagi vsega zgoraj navedenega NADZORNI ODBOR je mišljenja da je delovanje Društva SAVA v letu 2005., oziroma med dvema rednima skupščinama bilo zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, ter prادلaga Skupščini na temelju člana 19. Statuta Društva da to poročilo potrdi in eprejme.

Predsednica Tatjana Gerić
Majda Pivko Stanilović, član
Bojan Hajdinjak, član

NAČRT DELA DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU DRUŠTVO "SAVA" ZA LETO 2006

Društvo Slovencev "Sava" je ustanovljeno z namenom "krepitve prijateljstva med srbskim in slovenskim ter vsemi ostalimi ljudstvi na prostorih Republike Srbije" ob ohranjanju nacionalne in kulturne identitete. V skladu s tem Društvo v svoj načrt dejavnosti vgrajuje naslednje naloge:

1. *Ohranjanje jezika* je gotovo najbolj pomembno za obstoj nekega ljudstva zaradi česa bo društvo, tudi naslednje leto, podpiralo vse dejavnosti vezane na učenje jezika

2. *Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine*

V skladu z osnovnimi opredelitvami svojega ustanavljanja ter obstoja Društva, smo v skladu s projekti posredovanimi Ministrstvu za zunanje zadeve Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, predvideli naslednje:

- Prešernov dan
- WEB projekt
- Skupni projekt IV Koncert slovenske pesmi in poezije v Novem Sadu
- Skupni projekt Koncert okteta "Vrh", Branik

Pet slovenskih društev, med katerimi tudi Društvo "Sava", je naknadno prijavilo skupni projekt z nazivom "*Družabno in športno srečanje Slovenskih društev Srbije in Črne Gore v Subotici*" To naj bi bilo dvodnevno srečanje katerega realizacija seveda je odvisna od tega, ali ga bo odobril ter financiral Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Srečanje naj bi bilo na Majdanu (Kelebijski gozd) in Paličkem jezeru.

3. *Gostovanje umetnikov iz Slovenije*

Pevski ansambel Nonet Certus, Maribor načrtuje prirejanje koncerta v Stolni cerkvi BDM v soboto 6. maja ob 19 uri. Ansambel bo kril potne, ter stroške bivanja iz lastnih sredstev.

4. Dva enodnevna izleta so predvidena iz sredstev od članarine (seveda če bomo članarino redno plačevali.

5. Proslava Dneva Društva.

6. Program športnih dejavnosti (Jovan Kelič in Mirko Detiček)

7. Zagotavljanje sredstev za dejavnosti Društva, srečanja ter izvajanje drugih dejavnosti.

8. Zagotavljanje sredstev za opremo prostorov.

Če želi kdo prijaviti projekt, za katerega obstaja interes članov Društva, je treba to storiti v pisni obliki. Prijava naj bi vsebovala naziv projekta, vsebino projekta, ime odgovorne osebe, sodelavce v projektu, znesek potrebnih sredstev za udejanjenje projekta razdeljeno po odstavkih, imena ustanov ter posameznikov od katerih bi lahko zaprosili za sredstva in čas potreben za realizacijo projekta. Vse predloge je treba dostaviti predsedniku društva, ki si jih bo natančno ogledal. Zelo dobro bi bilo, če bi se člani društva vključili v takšno organizirano obliko dela.

9. Zagotavljanje sredstev za angažiranje Tehničnega sekretarja. Glede na to da število članov društva neprenehoma narašča, kakor tudi da naraščajo posli, ki so pomembni za obstoj društva, predsedstvo meni, da je neogibno angažirati eno plačano osebo. Predsedstvo celo meni, da je to ena bistvenih potreb, ki lahko vpliva na obstoj ter razvoj Društva.

Naj omenimo samostojni projekt Pavla Jovića - publicistično delo.

Beograd 15.03.2006

Predsedstvo Društva "Sava"

ministrstvu smo redno posredovali poročila o uresničitvi projektov (finančni in vsebinski)

3. *Obisk pri sorodnih društvih* - Organizirali smo skupni obisk članov in udeležencev v Novi Sad na "Koncert slovenske pesmi in poezije", kakor tudi skupni odhod v Zrenjanin z avtobusom na proslavo dneva društva.

4. *Koncertna gostovanja* - Na obisku v našem Društvu so bili: ženski zbor "Jasmin" Novo Mesto, Mešani zbor ter kvartet Društva "Kredarica" iz Novega Sada, pa tudi Učiteljski ženski pevski zbor Oš Naklo.

5. *Športno rekreativne dejavnosti* - V organizaciji društva sta uresničena dva enodnevna izleta: na Kosmaj ter Oplenac-Orašac-Arandelovac in večdnevni obisk in pohod v hribe Slovenije

6. *Zagotavljanje sredstev za redno delo Društva* - Zelo obsežno in nič enostaven angažma za zagotovitev sredstev za neovirano delo je v celoti uspel;

7. *Zagotavljanje sredstev za opremo prostorov* - Med osnovnimi sredstvi je dobavljena še ena kovinska omara (po zelo ugodni ceni);

8. *Poziv članom Društva naj prijavijo projekte* - Na ta poziv se je odzvalo le relativno majhno število članov Društva. Upamo, da bo obdobje, ki je pred nama prineslo večji odziv članov;

9. *Zagotovitev sredstev za angažiranje Tehničnega tajnika* - Glede na to, da število članov Društva neprenehoma narašča, ter da tudi naraščajo tekoče naloge pomembne za obstoj Društva, si je predsedstvo zelo prizadevalo pridobiti redni priliv sredstev, za eno plačano osebo, ki bi opravljala tekoče administracijske, ter ostale posle v Društvu. Na veliko žalost predsedstva, verjamemo pa tudi ostalih članov Društva, ta akcija, ki utegne biti usodna za obstoj Društva, ni uspela.

Poleg teh aktivnosti, v Društvu smo uresničili tudi naslednje:

1. Na novo smo natisnili članske karte za redne člane;
2. Nadaljevane smo aktivnosti z namenom dajanja podpore elektorjem za Nacionalni svet.
3. Stiki Društva z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Beogradu so, verjamemo v obojestransko zadovoljstvo, zelo dobri.

Beograd 15.03.06

Predsedstvo Društva "Sava"

a) Predsednik društva g. Vladimir Uršič se je v imenu predsedstva prisrčno zahvalil predsedniku skupščine za zgledno opravljeno delo. Predlagal je željka Kljuna za kandidata za predsednika skupščine. Drugih predlogov ni bilo. Po glasovanju je predsednik skupščine ugotovil, da je gospod željko Kljun enoglasno izvoljen za predsednika skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu.

b) Jadranka Podboršek je za podpredsednika skupščine predlagala gospoda Vladimira Žnidarčiča. Drugih predlogov ni bilo. Po glasovanju je predsednik skupščine ugotovil, da je Vladimir Žnidarčič z večino glasov in enim glasom proti izvoljen za podpredsednika skupščine.

c) Predsednik društva gospod Vladimir Uršič je zatem predlagal, naj se Ivan Debeljak, ki mu je kot članu predsedstva društva potekel mandat, ponovno izvoli na isto funkcijo. Ivan Debeljak je bil enoglasno izvoljen za člana predsedstva Društva "Sava".

d) Po 8. točki dnevnega reda je predsednik društva sporočil, da je bila dosedanja članica nadzornega odbora gospa Paula Milovanović medtem izbrana za predsednico stalnega odbora za odnose slovenskimi društvi. Zato je za kandidatko na nezasedeno mesto člana nadzornega odbora predlagal gospo Vido Popovič. Drugih predlogov ni bilo. Vido Popovič je bila enoglasno izvoljena za člana nadzornega odbora.

Poročilo o 9. točki dnevnega reda je prebral podpredsednik, g. Slobodan Jakoš, ki je poročal, da se je v društvo od prejšnje do sedanje seje vpisalo 95 novih članov. Predsedstvo društva je predlagalo, da skupščina verificira sprejem novih članov društva. Skupščina je verificirala sprejem novih članov društva zaključno z zaporedno številko 950.

Slobodan Jakoš je nadaljeval z obvestilom, da okoli 400 članov ni plačalo članarine za posamezna leta. Glede na to, da gre za najpomembnejši del dohodka društva, iz katerega se financirata najem prostorov in redno delovanje društva, meni, da bi bilo potrebno

Finančno poročilo o poslovanju v letu 2005 "DRUŠTVA SAVA", Višegradska 23, Beograd, za potrebe skupščine društva

I. UVODNI DEL:

Finančno poročilo o poslovanju za organizacijo "DRUŠTVO SAVA", Beograd, je sestavljeno za obdobje od 01.01.2005 do 31.12.2005, na osnovi obveznih računovodskih poročil (Bilanca stanja in Bilanca uspeha), ki sta izročeni odgovornim državnim organom (Narodna banka Srbije - Center za bonitete in Ministrstvo za finance - Davčna uprava Savski venac).

Knjiženje nastalih prihodkov in odhodkov Društva je narejeno v skladu z domicilnimi predpisi o računovodstvu in mednarodnimi računovodskimi standardi.

Izdatki so v bilanci uspeha razdeljeni v tri skupine:

- poslovni izdatki
- finančni izdatki
- ostali izdatki

Izdatki so v teku obračunskega razdobja knjiženi v breme ustreznih kontov v razredu 5 v skupnem znesku.

II. POROČILO O POSLOVANJU V RAZDOBJU OD 01.01.2005 DO 31.12.2005
A. PRIHODKI:

V preteklem letu je Društvo ustvarilo prihodke iz treh virov:

1. iz donacij
2. iz članarin
3. iz obresti - na denarna sredstva v banki

1. Ustvarjeni prihodki iz donacij predstavljajo nepovratno prejeta finančna sredstva na račun podpore za delo Društva.

V razdobju od 01.01. do 31.12.2005 so nepovratno prejeta finančna sredstva od naslednjih darovalcev:

DOMAČI DAROVALCI:

-"GORENJE" d.o.o. - znesek v višini	50.000,00 din
-"PMP" d.o.o. zastopanje in zavarovanje - znesek v višini	8.300,00 din
-"PERUTNINA PTUJ" - predstavništvo Beograd - znesek	24.832,50 din
-"ALLIED DOMEQ AGENCIES" - Predstavništvo Beograd - znesek	12.000,00 din
-"KRKA" - Predstavništvo Beograd - znesek	49.300,00 din
-"MERCATOR-S" d.o.o. - znesek	33.200,00 din

SKUPAJ: 177.632,50 din

TUJI DAROVALCI:

-"MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE" - znesek	396.111,61 din
-"MINISTRSTVO ZA KULTURO" - znesek	204.365,17 din
-"MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ZNANOST" - znesek	113.366,70 din

SKUPAJ: 713.843,48 din

2. Od članarin je skupaj zbrano 45.000,00 din.

3. Prihodki od obresti znašajo 614,45 din.

SKUPNI PRIHODKI: 937.090,43 din

B. STROŠKI:

V razdobju od 01.01.2005 do 31.12.2005 je Društvo imelo naslednje stroške:

- pisarniški material	15.073,20 din
- režijski materia	8.509,93 din
- stroški za taxi	2.142,00 din
- ptt stroški	23.595,00 din

- stroški za fiksni telefon	13.282,60 din
- prevozni stroški	23.000,00 din
- zakupnina	508.986,00 din
- amortizacija	39.684,84 din
- knjigovodske storitve	39.648,00 din
- internet	750,00 din
- fotokopiranje	3.062,00 din
- stroški za tiskanje biltena	60.321,60 din
- kopiranje in vezava	15.635,00 din
- hrana in pijača - za osvežitev	35.239,00 din
- zavarovanje	332,10 din
- bančna provizija	5.099,35 din
- strošek za takso - Center za boniteto	1.200,00 din
- negativne tečajne razlike	5.280,05 din
- donacija za Šolo jezika	136.249,76 din
SKUPAJ:	937.090,43 din

V skladu z Zakonom o računovodstvu in reviziji in Mednarodnimi računovodskimi standardi so na kontu - odložene donacije knjižena sredstva darovalcev v znesku 177.954,50 din, ki se prenašajo v prihodke bodočih obračunskih razdobj (višek prihodkov nad prikazanimi razhodki).

C. OSNOVNA SREDSTVA

V razdobju od 01.01.2005 do 31.12.2005 je Društvo nabavilo naslednja osnovna sredstva:

CTV 29M64	20.959,16 din
SKY VISION IP 966	9.760,00 din
Kovinska omara 80/44/200	17.185,50 din
SKUPAJ:	47.904,66 din

D. DENARNA SREDSTVA:

Denarna sredstva Društva predstavljajo denarna sredstva na dinarskem in deviznem računu.

Stanje na dinarskem računu pri "Procredit banki" z dne 31.12.2005 je 31.609,88 din.

Stanje na deviznem računu pri "Procredit banki" z dne 31.12.2005 je 0,00 din.

V Beogradu, 29.03.2006

ZA "CENZUS"
Dipl.ecc. SPASIĆ MILICA

POROČILO O DELU DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENŠČINE ZA LETO 2006

Udejanjanje pouka:

Dopolnilni pouk slovenščine se udejanja v prostorih v ul. Višegradska 23 (ob torkih in sobotah), od septembra pa tudi v prostorih predstavništva podjetja Gorenje (ob četrtek). Najem učilnice v Višegradski 23 plačuje Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, zdaj Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Pouk obiskuje več kot 40 cicibanov, najstnikov in študentov. Pouk vodi dr. Maja Đukanović, profesorica slovenščine.

Organizacija pouka:

Dopolnilni pouk slovenščine je organiziran v petih skupinah:

1. cicibani začetniki in nadaljevalci - 10 učencev starih od 5 do 11 let; pouk obiskujejo ob sobotah; delo je nivojsko;
2. cicibani izpopolnjevalci - 7 učencev starih od 7 do 11 let; pouk obiskujejo ob četrtek; delo je prilagojeno potrebam nadaljevanja šolanja v Sloveniji;
3. najstniki-začetniki - pouk obiskujejo mladi od 13 do 20 let;
4. najstniki-izpopolnjevalci - pouk namenjen predvsem študentom, ki že dobro govorijo slovenščino;
5. odrasli-začetniki - pouk prostovoljno vodi Dina Tomić, absolventka Filološke fakultete; obiskujejo ga odrasli člani društva, zainteresirani za učenje slovenščine, toda MŠŠ ne financira udejanjanja tega pouka.

Cilj pouka:

Poučevanje in izpopolnjevanje znanja knjižnega slovenskega jezika na vseh ravneh. Spoznavanje in sprejemanje slovenskih posebnosti - praznikov, običajev ipd. Seznanjanje s slovensko terminologijo in področji pouka, s katerimi v domačih šolah učenci nimajo stika.

Posebnosti:

1. cicibani začetniki in nadaljevalci - začetna raven: spoznavanje osnovne leksike, delo s slikovnim gradivom; nadaljevalci: temelji slovnice in pravopisa, leksika
2. cicibani izpopolnjevalci - slovnične in pravopisne

vaje, seznanjanje s slovensko otroško književnostjo

3. najstniki-začetniki - spoznavanje slovnice in osnovnih jezikovnih pravil, delo po učbeniku S slovenščino nimam težav

4. najstniki-izpopolnjevalci - slovnične in leksikalne podrobnosti, delo po učbeniku Slovenska beseda v živo

5. odrasli-začetniki - delo po učbeniku Odkrivajmo slovenščino

Izpopolnjevanje v Sloveniji:

Ekskurzija v Ljubljano

- organizacija in vodstvo Anica Sabo in Maja Đukanović
- o financiranje: bivanje v Ljubljani - starši, prevoz - donacija
- udeležencev: 9 otrok, ki so nadaljevali pot v Tolmin in na Debeli Rtič

Poletna šola za otroke v Tolminu

- udeleženci: Mina Jocić, Luka Pandurov, Matija in Ivo Đukanović, Ivan Kadunc
- financiranje: štipendije MŠŠ in slovenskih podjetij

Tabor na Debelem Rtiču

- udeleženci: Marija Družijanić, Irena Jakoš, Adriana Sabo in Marko Pandurov
- financiranje: donacija

Poletna šola v Ljubljani

- udeleženci: Monika Stojanović in Miljana Kljun
- štipendije MŠŠ

Seminar slovenskega jezika, literature in kulture

- udeleženci: Dina Tomić in Irena Kužnik
- štipendiji Filozofske fakultete iz Ljubljane in Ministrstva za kulturo RS

Seminar za prostovoljno delo:

- udeleženci: Marko Kužnik, Aleksandar Vojinović, Irena Kužnik

Dodatne aktivnosti:

- nastopanje na vseh prireditvah Društva
- obisk slovenskih gledaliških in filmskih predstav v Beogradu, na lastne stroške
- obisk sošolcev iz Zrenjanina
- obisk dopolnilnega pouka v Zrenjaninu, na lastne stroške

Sodelovanje z Društvom Sava:

Izredno dobro! Učenci šole so pomagali, da se na izjemno dober in učinkovit način uresničujemo temeljni cilj obstoja Društva - povezovanje dveh narodov ter vzpodbujanje medsebojne strpnosti. Na vseh prireditvah so aktivno sodelovali in opravljali delo, za katero je pristojen Odbor za kulturo, ki pa v tem smislu sploh ne deluje.

Maja Đukanović
učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine
Beograd, 03.04.2006

sprejeti resnejše ukrepe glede zbiranja članarine. Predsedstvo predlaga, da višina letne članarine za leto 2006 ostane enaka kot preteklo leto, to je 400,00 dinarjev. Skupščina je enoglasno določila višino članarine za leto 2006 za redne člane društva v letnem znesku 400,00 dinarjev.

Predsednik skupščine je na koncu izrekel polno priznanje delu Predsedstva društva in se zahvalil članom skupščine ter gostom za prisotnost in sodelovanje na Peti redni skupščini Društva Slovencev "Sava" v Beogradu in objavil, da je zasedanje skupščine zaključeno ter povabil prisotne na prigrizek.

Vladimir Uršič, mlajši

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo donatorjem:

BiD d.o.o., Boris Košuta
Krka, Andrej Klobučar
Merkator, Vladimir Kravčuk
Gorenje, Marko Mrzel
Perutnina Ptuj, Milorad Đokić
PMP d.o.o., Ingrid Rabič
Ministrstvo za šolstvo in šport RS
Slovenski poslovni klub, Vladimir Kravčuk in Dmitar Polovina

42. SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA, LITERATURE IN KULTURE

Z velikim veseljem sem se letoš drugič udeležila Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture, zahvaljujoč se štipendiji Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je Seminar potekal od 3. do 14. julija.

Dopoldne smo bili na tečajih, lektoratih in predavanjih. Izbirni tečaj *Slovenščina kot drugitujji jezik* je še enkrat bil dragocen vir znanja za nas, ki se ukvarjamo s poučevanjem slovenščine izven meja Slovenije. V jezikoslovni izpopolnjevalni skupini smo se veliko pogovarjali o "ljubljanščini", poslušali posnetke in analizirali pogovorni jezik Ljubljančanov.

Popoldne smo se bolj neposredno seznanili z glavnim mestom Slovenije: obiskali smo Narodno univerzitetno knjižnico, Mestni muzej in Mestno galerijo, ter Etnografski muzej, v katerem smo lahko izdelali svoje prve panjske končice. Popoldne je bilo rezervirano tudi za različne druge programe: pevsko delavnico in filmsko projekcijo, športno popoldne, literarni večer, literarnozgodovinski in umetnostnozgodovinski sprehod po Ljubljani. Še posebej smo se lahko seznanili s promenado v Ljubljani, ki je bila tako pomembna v življenju Ljubljane kot mesta in njenih meščanov.

Tema letošnjega seminarja, *Mesto in meščani*, je navdihnila številne predavatelje, ki so nam predvsem predstavili Ljubljano v literaturi in življenje slovenskih meščanov skozi zgodovino. Poslušali smo tudi predavanja o stari Idriji, v katero smo se odpravili na enodnevni izlet. Tam smo obiskali Mestni muzej, rudnik *Antonijev rov* in prvo slovensko gimnazijo *Realko*. Po slastnem kosilu v Cerknu smo nadaljevali proti partizanski bolnici *Franja*, kjer smo tudi poslušali sodobne pesmi v idrijsko-cerkljanskem narečju. Nismo veliko razumeli, ampak smo se lahko prepričali da v Sloveniji res "vsaka vas ima svoj glas"!

Zaključek seminarja je bila podelitev spričeval v Gradu Kodeljevu. Po podelitvi nam je zaigrala skupina *Same babe*, mi pa smo im se pridružili s ploskanjem - nekateri so tudi zaplesali. Poslovlili smo se z upom, da se bomo kmalu spet srečali...

Dina Tomić

MLADINSKA POLETNA ŠOLA

Letos sem šel v Mladinsko poletno šolo v Ljubljani.

Ta šola je letos prvič organiziranain im mi je bila zelo všeč. Dopoldan smo se učili v šoli, popoldan pa smo imeli različne dejavnosti (npr. veslanje po Ljubljani, odbojcarski turnir, risanje po majicah...) in izlete (na Primorsko, na Šmarno goro). Zvečer smo lahko šli na nogometno ali košarkarsko igrišče in na sprehode okrog šole in doma v katerem smo bili. Meni je bil najbolj všeč odbojcarski turnir in risanje po majicah.

V Mladinski poletni šoli nam je vsem bilo zelo lepo. Upam, da bom tudi naslednje leto šel tja na tečaj slovenščine.

Ivo Đukanović

INTERVJU – Msgr. Stanislav Hočevar

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

1. Gospod Hočevar, povejte nam nekaj o sebi in okoliščinah, ki so vplivale na Vaš prihod v Beograd?

Dobro se ve da v skupnosti verujočih, v Cerkvi, ne iščemo oblik služenja po lastni izbiri, marveč sledimo potrebi te skupnosti in po odločitvi odgovornih v Cerkvi. Vsakega škofa imenuje papež po obširnem prehodnem posvetovanju.

Brez dvoma so tudi nekatere "moje" značilnosti vplivale na to odločitev. Verjetno najprej dejstvo, da tod delujejo salezijanci, da sem jih kot predstojnik redno obiskoval in se zanimal ne samo za njihovo življenje in delo marveč tudi širše. V času težav na Kosovu in zatem med bombardiranjem Srbije sem poskušal pokreniti pobudo "Mir Tebi, Balkan" in pospeševati razumevanje ter sodelovanje med vsemi. Mogoče da je vplivalo tudi moje prepričanje na ekumenskem področju... Eno je gotovo: kljub vsej moji revščini mi je zelo pri srcu rast celotne Cerkve še posebej pa na tako pomembnih območjih, kot je stičišče med Vzhodom in Zahodom.

2. V srcih prebivalcev Beograda, ki so po rodu v zvezi s Slovenijo, se je pred petimi leti močno pokazala želja za medsebojnim spoznavanjem, zbiranjem in druženjem. Vi ste to željo opazili in razumeli. Diskretno, nevsiljivo, toda z veliko razumevanja in odločnosti ste podprli to idejo. Kako s te časovne oddaljenosti gledate na odločitev pripadnikov slovenskega naroda, da se institucionalno organizira in oblikuje društvo, v katerem bi negovali jezik, kulturo, tradiciji i običaje naroda iz katerega potekajo?

Gledam na to kot na docela naravno, potrebno in koristno odločitev. Človek kot oseba mora imeti lastno identiteto, kot družbeno bitje potrebuje občestveno življenje na različnih ravneh in v različnih oblikah. Za skladen razvoj osebnosti je nujno vzpostavljati resne, pristne in skladne odnose.

Kolikor bolj človek raste iz lastnih korenin, toliko bolj pospešuje rast drugih

in drugačnih in pospešuje učinkovitost v večplastnih odnosih družbenega življenja. Vloga Slovencev v Beogradu, ki so jo skozi zgodovino že pokazali in dokazali je specifična in naravna! V času tranzicije je ta vloga še pomembnejša in pomenljivejša. Značilna slovenska prilagodljivost in ekumenska drža lahko vsem samo pomaga. Ne smemo pa prezreti da je organizirano družbeno življenje povezano s potrebo po veliki modrosti, vztrajnosti in z iskanjem preglednih vizij.

3. Od dvajsetih ljudi, ki so z osebnim sodelovanjem spodbudili ustanovitev društva Slovencev Sava, je število članov naraslo na okoli tisoč. Ob društvu se je razvila šola jezika, zaznamovani so tudi številni prazniki, ki imajo nacionalne značilnosti. Kako Vi vidite delo društva in kaj bi sporočili njegovim članom?

Predvsem čestitam za vse uspehe in se jih veselim. Predvsem kvantitativnega premika. Menim, da je nastopila ura, ko je potrebno vse to še z večjo širino pregledati in dati sedanjemu zgodovinskemu trenutku primerno interpretacijo. Rad bi videl, da bi nas bolj navdihovala prihodnost kot preteklost, bolj sinergija kot ujetost u ideološke poglede, bolj ustvarjalnost kot majhna domačijskost, bolj pobudnost kot vzdrževanje statusa. Zaradi naše specifične narodne zgodovine se Slovenci na splošno premalo zavedamo možnosti velikega poslanstva, ki ga imajo majhni narodi. Menim da bi mogli z vseobsegajočim dialogom vžgati še marsikatero iskro.

4. Odkar ste imenovani na mesto beograjskega nadškofa in metropolita, je v glavnem mestu Srbije zelo opazno Vaše angažiranje v njegovem družbenem in verskem življenju. Treba je še posebej poudariti, da je maja letos končana tudi obnova stavbe beograjske škofije. Na ta način je prenovljen tudi pomemben kulturni spomenik. Bralce Biltena gotovo zanima, kako se je udeleževala ta tako pomembna aktivnost v kateri ste tudi sami sodelovali. Povejte nam, prosim, nekaj o tem.

Če smem biti neskromen bi verjetno moral iskreno priznati, da je proces prenove stavbe sedeža Beograjske nadškofije daleč pomembnejši, kot si moremo v tem trenutku zamisliti. Ne toliko zaradi same materialne prenove, kolikor zaradi izjemnega sporočila in kvalitete umetniških del, še posebej p. dr. Marka Rupnika. Ta njegova dela po svoji sporočilnosti, izrazitosti in tehnični zdaleč presegajo ta trenutek in nosijo v sebi

pravi preroški naboje. Imeti sredi Beograda tako teološko in umetniško bogat prostor vsekakor ni majhna stvar. Toliko bolj, ker gre za katoliško ustanovo, ki je v Srbiji manjšinska Cerkev in ekonomsko gledano skrajno revna.

Bilo je veliko iskanja, študija in prisluškovanja "kaj Duh govori Cerkvi". Zdaj bi bilo potrebno pospešiti organsko sodelovanje vseh vernikov in vseh ljudi dobre volje, da bi ta kraj srečanja in to prostorje Duha služilo velikemu namenu ustvarjanja nove civilizacije miru, dopolnjevanja v sodelovanju, edinosti v različnosti, kontemplaciji in akciji. Edinstven in enkratni mozaik zavetnikov Evrope v objemu povečanega križa, ki vzdržuje in krepi celotni kozmos, ne bi smel ostati brez velikih navdihov najboljšega evropskega duha.

5. Na koncu bi Vas prosila, da našim bralcem priporočite pesem, ki Vam je še posebno pri srcu. V vsaki številki predstavimo neko izvirno ljudsko pesem, ki jo potem radi pojemo na naših srečanjih. Lahko gre tudi za neko duhovno pesem, ki je po Vašem mnenju posebno zanimiva. Kaj bi nam priporočili?

Naj predstavim dve pesmi, skrajno preprosti, tako kot je to kruh in voda. Kot sin dolenskih gričev, ki je bil najmlajši v družini in zato pastir, ne morem v svet brez pesmi "akrivljeno palico v roki ..." Pa tudi svoboda travnikov in pašnikov ni kar tako!

Seveda pa brez Božiča noč ostaja noč. Zato pa zapojmo na visokem snegu, ki tako zdravo hrusta na šestkilometrski poti do polnočnice še "Glej zvezdice Božje migljajo lepo, odprto široko je sveto nebo..." Rojeni smo za širine in svobodo!

Anica Sabo

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jezik, jezika, jeziku, jezik, jeziku, z jezikom...
Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma, dva jezika, dveh
jezikih, z dvema jezikoma
Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom, tri jezika, treh
jezikih, s tremi jeziki
 Skratka: jezikovni kotiček

SLOVENŠČINA NA DALJAVO

www.e-slovenscina.si

Eno izmed področij slovenskega knjižnega jezika, ki v zadnjem obdobju doživlja najintenzivnejše spremembe, je področje slovenščine kot drugega oziroma tujega jezika. V pomoč ljudem, ki bi se želeli naučiti slovenščine, bi prav prišli tudi elektronski viri za učenje. In v ta okvir sodi projekt Slovenščina na daljavo.

Od julija 2006 je na spletu prosto dostopen tečaj Slovenščina na daljavo, namenjen samostojnemu učenju slovenščine. Na naslovu <http://www.e-slovenscina.si> je na voljo sistem, ki je brezplačen, omogoča pa učenje slovenščine kot tujega jezika. Pomeni priložnost za vse, ki bi se radi na enostaven, igriv in učinkovit način naučili slovenščine ali se v njej izpopolnili.

Gradivo ustreza potrebam in zanimanjem najrazličnejših morebitnih uporabnikov; tečaj je namenjen tujim govorcem v Sloveniji in na tujem, slovenskim iseljencem in njihovim potomcem, izmenjavnim študentom, prevajalcem in drugim, ki jih zanima znanje slovenščine, predvsem tistim, ki se zaradi oddaljenosti ali drugih razlogov ne morejo vključiti v tečaje slovenščine.

Jezikovni tečaj je razdeljen na tri težavnostne stopnje: začetno, nadaljevalno in izpopolnjevalno. Razvija različne jezikovne dejavnosti, predvsem poslušanje, branje in pisanje. Uporabnik pri prvem vstopu v sistem najprej izpolni test in na podlagi rezultata mu sistem priporoči, katera stopnja tečaja bo zanj najprimernejša. Uporabnik kljub temu lahko izbira med vsebinami na vseh stopnjah.

Tečaj sestavlja trinajst vsebinskih sklopov, od najbolj temeljnih, kot so osebna identiteta, osebna razmerja in nakupovanje, do širših družbenih tem, kot so kultura, politika, mediji itd. Vsaka tema vključuje zvočne in video posnetke pogovorov ter zapisana besedila, vse skupaj pa dopolnjujejo vaje, s katerimi uporabnik utrjuje svoje jezikovne znanje.

Slovenščina na daljavo poleg jezikovnega tečaja ponuja tudi informacije o Sloveniji in slovenščini, poseben kotiček je namenjen otrokom. Na voljo so tudi vzorčni testi za preverjanje ravni znanja slovenščine po uradno veljavnem sistemu testiranja v Sloveniji. Uporabnik lahko pri delu uporablja tudi različne pripomočke: raširjena kazala, iskalnik, forum, klepetalnico in oglasno desko. Seveda si dostopne tudi informacije o (pravilnih) rešitvah posameznih vaj.

Projekt je dosežek dela Centra za slovenščino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, pri tem pa so sodelovali z Laboratorijem za telekomunikacije ljubljanske fakultete za elektrotehniko in vladnim uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pri projektu je sodelovalo skupno čez štirideset strokovnjakov - jezikoslovcev slovenistov, oblikovalcev, tehnikov in računalničarjev. Do konca leta bo sistem v fazi testiranja in dopolnjevanja.

(Vir: www.e-slovenscina.si)
 Lovro Ilijašić

OTROŠKI KOTIČEK

V tej številki Biltena se nam predstavljata Urša in Tina, ki v Beogradu živita začasno.

V Beogradu živimo že peto leto. Tukaj mi je zelo všeč, rada se pa vračam tudi domov v Slovenijo. Obiskujem 3. razred Mednarodne šole. Rada imam šolo. Imam veliko prijateljic. Žal mi bo, ko bomo odšli. Tri leta že hodim k baletu, letos pa sem se za učiti igrati na klavir. Govorim štiri jezike: slovenski srbski angleški in francoski. Rada rišem, pišem, telovadam in poslušam glasbo.

Tina Klobučar

Življenje v Beogradu mi je zelo všeč, samo to mi ni všeč, da je velemesto, in da je vedno gneča. Tukaj smo že peto leto. Hodim v Mednarodno šolo. Imam veliko prijateljic. Zdaj sem v 6. razredu. Všeč mi je Ada Ciganlija, živalski vrt, Knez Mihajlova in še marsikaj. Rada rolam na Adi v prostem času. Zelo bom pogrešala Beograd in moje prijateljice, ko bomo šli nazaj v Slovenijo, čeprav se rada vračam v rodni kraj. Tukaj sem pred tremi leti začela hoditi v šolo risanja, letos pa sem začela igrati harfo. Oboje mi je zelo všeč. Rada hodim na ure slovenščine. Tukaj sem se naučila govoriti: srbsko, angleško in še francosko. Zelo sem ponosna na to. Rada imam: živali, branje (knjige), glasbo, risanje in še veliko reči. Upam, da bom ohranila stike s prijateljicami, ko se vrnemo v Slovenijo.

Urša Klobučar

V okviru dopolnilnega pouka slovenščine je nastala zgodbica na črko N:

Nekoč je neka Nina nesla nahrbtnik. Na njen novi nahrbtnik je napisala nekaj norega: Nosorog je najtrša naravna naprava. Naslikala je norega nosoroga. Nace je novi novinar. Napisal je v Novicah novičko o Nini in njenemu nosorogu. Nina ni marala te novičke. Nastal je nered. Napadla je Naceta. Nace je nabruhal nove novice. Nesrečna Nina se je najokala. Nikoli več ni narisala norega nosoroga na nahrbtnik. Nosorog je napadel noja in na novo je nastal nered.

Urša, Tina, Mina, Jaša, Luka in Matija

Spoštovani!

Nagovarjam tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislim, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predsedništvo si maksimalno prizadeva, da ta sredstva priskrbi z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosim, da neizogibno in v najkrajšem roku plačate svoje dolgovce.

Hvala za sodelovanje,
 prisrčno vaša predsednica
 Anica Sabo

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnim zahtevom zdrave prehrane.

Marinirane ribe

Sestavine: RIBE, olje, sol, moka, čebula, česen, lovorov list, rožmarin, limonina lupina, kis.

Mariniranje je zelo primerno za skuše, sardele in sardone. Očiščene in osoljene ribe povaljamo v moki in spečemo na vrelem olju. Zložimo jih v podolgovate krožnik ali plitvo skledo. Iz kozice, kjer smo jih pekli, odlijemo večji del olja, na ostanku zarumenimo pol žlice moka in na tanko zrezano čebulo. Preden čebulo zarumeni, primešamo še strok česna, lovorov list, vršček rožmarina, košček limonine lupinice in še prav malo solimo. Premešamo in prilijemo po okusu kisa in malo vode. Zavremo, malo ohladimo in vlijemo na pripravljene ribe. RIBE naj stojijo v tej marinadi 1 dan.

Obveščamo vas, da je postavljena dvojezična spletna stran Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, registrirana kot mednarodna domena z imenom www.drustvosava.org.

Avtor in izdelovalec spletne strani je naš član Igor Štepančič, predsednik stalnega odbora za kulturo. Izdelavo in postavitve spletne strani je kot kulturni projekt za leto 2006 finančno podprl Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Medeni kolač

Sestavine: 1/2 kg moka, 1/4 kg medu, 2 jajci, 15 dkg masla ali margarine, 15 dkg sladkorja, 1 vanilin, 1/4 l mleka, limonina lupinica, cimet, žlička kakava, 1 zavitek pecilnega praška.

Jajci, maslo ali margarina, sladkor in vanilin penasto umešamo. Sesekljano limonino lupinico in malo cimeta (le za barvo) zamešamo v mleko. Med v topli vodi pogrejemo, da je tekoč in ga dodamo umešanju. Iz umešanja, mleka, moka in presejanega pecilnega praška naredimo testo. Damo ga v pomazan, z moko potresen model in pečemo 1 uro.

Pečenice, kuhane v vinu (Brda)

Sestavine: 10 pečenic, 21 belega briškega vina

Pečenice zložimo v kozico in jih zalijemo z vinom. Kuhamo pokrite toliko časa, da ostane v kozici še 1/3 tekočine, ki je že tudi gostejša. Ponudimo jih z omako vred.

Primorska mineštra

Sestavine: 2 l vode, 1 kg zelenjave - cvetača, zelena, korenček, zelje, por, rumena koleraba itd., 5 dkg prekajene slanine, 2 žlici olja, 1 čebula, 4 žlice riža, 2 žlici paradižnikove mezge ali 5 svežih paradižnikov, 2 žlici naribanega parmezana.

Na olju in narezani slanini prepražimo na drobno sesekljano čebulo in nato še očiščeno, na majhne koščke narezano zelenjavo. Pražimo približno 10 minut. Zalijemo z vodo ali juho in pustimo, da počasi vre. Ko je zelenjava že skoraj mehka, zakuhamo riž, dodamo paradižnikovo mezgo in osolimo. Jed v

skledi potresemo z naribanim sirom. če imamo svež paradižnik, ga prepražimo z ostalo zelenjavo.

Usukani ali "zaroštan" močnik

Sestavine: 40 dkg moka, 3 do 4 jajca, 8 dkg masla ali olja, sol, za zabelo ocvirki, prepražena čebula ali mleko.

Iz moka in jajc naredimo usukančke. Polovico jih damo na vročo maščobo in mešamo tako dolgo, da lepo zarumenijo in zadišijo. Zalijemo z mrzlo vodo in osolimo. Ko voda zavre, zakuhamo še ostanek usukančkov. Vre naj 1/4 ure. Ta močnik mora biti precej gost. že na krožnikih ga zabelimo z ocvirki ali s krhko, lepo zarumenelo čebulo, ali pa prilijemo malo mleka.

Gaspari Pisanice

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine za leto 2003, 2004, 2005 in 2006, da to storijo najpozneje do konca leta.

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Glej, zvezdice božje

Leopold Belar

f *mf*

Glej, zve- zdi-ce bo - žje mi - glja - jo le - po, od - pr-to ši - ro-ko je sveto ne-

p *f*

bo. Du-ho - vi ne - be - ški se z'ra - ja vr - ste, pre-pe-va-jo slavo, na zem - ljo hi - te.

© 2006 Vladimir Uršič

Obljuba predavna postala je res,
zveličar je rojen ljudem iz nebes.
Pri ubogih pastircih na slami leži,
si revščino izvoli, ponižnost uči.

O srečne dušice, ki njega dobe,
z nebeško tolažbo jim polni srce;
le k njemu hitimo, saj rad nas ima,
zaupno odkrijmo mu rane srca.

Zakrivljeno palico v roki

Za - kriv - lje - no pa - li - co v'ro-ki, za tra-kom pa šo-pek cve - tlic, ko

kralj po pla - ni - ni vi - so - ki po - ha - jam za tro - pom ov - čic.

© 2006 Vladimir Uršič

Saj tukaj na sončni višavi,
le sam sem, le sam gospodar,
živejem po pameti zdravi,
za muhe mi ljudske ni mar.

Nikomur tu nisem na poti,
na poti ni meni nikdo;
kdo čisto veselje mi moti,
gdo moti življenje mirno?

Nikdar ne zmrači se mi čelo,
nikdar ne stemne se oči,
in pojem in ukam veselo,
da z gore v goro se glasi.

KONCERT AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA TONE TOMŠIČ LJUBLJANA DIRIGENTKA: URŠA LAH

V prijetnem in akustičnem ambijentu Katedralne cerkve Blažene Device Marije v Beogradu je 4. julija 2006 nastopil Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, pod vodstvom dirigentke Urše Lah. V zaključku uspešne koncertne turneje po Srbiji, se je zbor predstavil še občinstvu glavnega mesta Srbije z izredno uspešnim umetniškim večerom. Med publiko je bil tudi veleposlenec Republike Slovenije v Beogradu, njegova ekselenca Miroslav Saje s sodelavci.

Člani Akademskega pevskega zbora Tone Tomšič so študenti in študentke Univerze v Ljubljani. Zbor nadaljuje tradicijo Akademskega pevskega zbora Univerze v Ljubljani, ki ga je leta 1926 ustanovil France Marolt. Svoje vrhunske umetniške kvalitete zbor potrjuje s številnimi nastopi na koncertih, festivalih in tekmovanjih doma in v tujini. Letos praznuje osemdeset let od ustanovitve, po umetniških dosežkih je pa med najboljšimi zbori v Sloveniji.

Prvi del koncerta so izpolnile skladbe slavni avtorjev iz različnih epoh svetovne glasbe, v drugem delu smo pa poslušali slovenske ljudske pesmi v izrednih priredbah znanih slovenskih skladateljev.

Program se je začel s skladbo *Tempore felici multi numerantur amici Jacobusa Gallusa* (1550-1591). To skladbo velikega umetnika je zbor zapel posebno pozorno in iskazal da vrhunsko obvlada polifoni slog. Za prisotne je to bila prilika, da slišijo renesančno cerkveno a capella glasbo, ki se v teh krajih izredno redko izvaja. Sledila je skladba *Os justi Antona Brucknerja* (1824-1826), znamenitega avstrijskega avtorja številnih cerkvenih del. Trije duhovni zbori Alfreda Schnittkeja (1924-1998), *Bogorodice Devo*, *Gospodi Isuse* in *Otče naš*, so izzvali dolgi aplavz prisotnih. Čeprav so te skladbe bile zelo pomembne za razvoj duhovne glasbe 20. stoletja, danes niso pogosto na repertoarjih zborov. Izvedba teh zborov je

tudi zato bila enkratno doživetje. Zelo komplicirana vertikalna sozvočja in bogata isprepletanost glasov so v izredno navdihnjeni interpretaciji zbora prišli do polnega izaraza. Prvi del programa je zaključen z glasbo dveh slovenskih skladateljev. Slišali smo *Lan Antona Lajovica* (1878-1960) in *Jesen svatuje Sama Vremška* (1930-2004).

Drugi del koncerta je bil posvečen slovenski ljudski pesmi, ki je v priredbah znanih slovenskih skladateljev zazvenela razkošno. V zelo zanimivih priredbah, pisanem koloritu in bogatem zborovskem zvoku je vsaka pesem zazvenela na poseben, toda ljudski pesmi blizek način. Na repertoarju koncerta so bile naslednje pesmi: *Jezus in ajdovska deklica*, priredil Pavel Merku (1927); *Igraj kolce*, priredil Jakob Jež (1928); *Moj rožmarin*, priredila Nona Forte (1981); *Zmierom moram bondrati*, priredil Lojze Lebič (1934); in *Visoki rej, splet ljudskih pesmi iz Ziljske doline*, priredil Lojze Lebič.

Visoka kakovost zbora je bila razvidna v vsakem trenutku. V raznolikem in slogovno raznorodnem programu je bil zbor v vsakem trenutku intonativno brezhiben. Poseben prispevek kvaliteti interpretacije vsake posamezne skladbe so dali glasovi, ki so bili izenačeni v barvi in kvaliteti. Člani zbora so zelo koncentrirano in posvečeno spremljali mlado in sugestivno Uršo Lah, ki je s lahkoto in odločnostjo ustvarjala številne interpretativne nijanse. Vsaka skladba je bila izvedena na individualen način in s polno pozornostjo.

Po koncertu so člani zbora in vsi prisotni še nekaj časa ostali v prijetnem druženju. Predsednik Slovenskega poslovnega kluba, gospod Mitar Polovina in direktor Mercatorja, gospod Vladimir Kravčuk, sta zagotovila prigrizek, ob katerem se je prijetno vzdusje, ki ga je ustvarila glasba, nadaljevalo v pogovoru še nekaj časa. S pesmijo in zdravico so vsi prisotni iskazali zadovoljstvo in veselje, da im je ta izreden zbor svetovnega slovesa podaril enkratno umetniški večer.

Ob slovesu je bila jasno izrečeno želja vseh, da ne bi dolgo čakali na ponoven koncert zbora v Beogradu. Zaželeli smo si, da bi se v njihovi izvedbi spoznali z glasbo velikega slovenskega skladatelja Jacobusa Gallusa. Prepričani smo da bodo kulturne institucije v Sloveniji in Srbiji spoznale, kako pomembno bi bilo, da bi čim prej prišlo do realizacije koncerta, na katerem bi Akademski pevski zbor Tone Tomšič v Beogradu izvedel Gallusova dela.

Anica Sabo
Prevedla: Dina Tomić

"SRBSKO AMATERSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO" RASTAVA IGORJA STEPANČIČA

V galeriji O3one, na Andričevem vencu, 23. maja 2006, je ustanovna skupščina hkrati bila tudi otvoritev rastave Igorja Stepančiča, s katero je avtor predstavil svoj projekt Srbsko Amatersko Zdravniško društvo (SALD). Projekt, razen ustanovne skupščine, predstavljajo video posnetki izjav vrhunskih strokovnjakov (zgodovinar, novinar, veterinar, zgodovinar umetnosti, astrolog) na temo amaterizma, ter spletna stran, ki je tudi on-line klinika (www.sald.org). DVD izdaja, nastala na koncu rastave, je katalog rastave in vsebuje posnetek otvoritve. Igor Stepančič, beograjski likovni umetnik je drugače tudi predsednik odbora za kulturo Društva Slovencev Sava v Beogradu.

Ustanovitev društva in otvoritev rastave je imelo obliko performance, o projektu so pa govorili Nebojša Damjanović, višji kustos Zgodovinskega muzeja Srbije, Mileta Prodanović, slikar in pisatelj, Vladimir Đorđević, astrolog in avtor Igor Stepančič. Bila je organizirana tudi vključitev (audio in vizuelen on-line streaming) veterinarja Mitje Novaka iz Grosuplja v Sloveniji.

Torej, Srbsko amatersko zdravniško društvo je bilo ustanovljeno 23. maja 2006 ob 19. uri in 16 minut, kot je svetoval uradni astrolog društva Vladimir Đorđević, v znamenju Bika in podznamenju Strelca. Na sami otvoritvi je povedal, da "je to dober trenutek za ustanovitev z dobrim umetniškim potencialom". V svojem uvodnem govoru je dodal "Vesolje je precej demokratično in je enakomerno razdelilo karte, mi pa imamo prosto volje uporabiti te karte na pozitiven ali negativen način".

Avtor, Igor Stepančič, je pozdravil vse prisotne, dal kratek prikaz projekta in povedal, da "Ustanovitev amaterskega zdravniškega društva ima kot cilj društveno kritiko diletantizma na vseh področjih strokovnega delovanja v Srbiji. To je likovno delo z socialnim podtekstom in se temelji na sprevrženih družbenih in državnih vrednotah. Medicina je izbrana kot najbolj drastičen primer, v katerem amaterizem v trenutku, ko prerašča v profesionalizem, ima lahko smrtonosne posledice".

Skupščino je nadaljeval Mileta Prodanović, slikar in pisatelj, ki je splošno situacijo v umetnosti ponazoril s primeri iz vsakdanjega življenja "vsi državljani te zemlje so vrhunski selektorji nogometne reprezentance. Tako se tudi vsi državljani spoznajo na umetnost in verjamejo, da umetnost ni nič posebnega, da za umetnost ni potrebno posebno znanje niti profesionalizem. Kontravprašanje je: ali bi svojega otroka peljali k zdravniku amaterju...?" Vprašanje, ki si ga veliko ljudi zastavi je "trenutek, ki je ključen za to, kar se nam je zgodilo v preteklih dvajset let..., to pa je trenutek, za kateri lahko rečemo, da je simboličen začetek vojn in nesreč na teh prostorih, ko se je na prostorih nekdanje SFRJ začela orgija amaterizma... vse to je devedesetih let v naverjetnem navalu lažnega predstavljanja posameznikov in predstavljanja blaga..." Konec svojega nastopa je posvetil oglasu iz časopisa, ki oglašča "Avtentično kopijo pravega Rollexa za samo 1% od cene pravega".

Nebojša Damjanović, višji kustos Zgodovinskega muzeja Srbije, začel je z "Jelena, matero cesarja Konstantina, ki je v IV stoletju našla križ, na katerem je Gospod bil razpet, poleg tega pa še gobo, kopje in vse drugo v zvezi s to znano pripovedjo". Ker je zgodovinar poln amaterizma, je zgodovina "naročena reč, ki se jo ne piše zaradi močnega prepričanja, ampak po nareku, in to zgodovinar spremlja že od zgodnjih dnev... Zgodovinar bo večno trajal in z njim tudi amaterizem in diletantizem... Od

antike do danes je breskončno število primerov... Kot je rekel Ljermontov, nujno je bolezen imenovati, rešitev pa naj išče vsak za sebe" je končal Nebojša Damnjanović

Sledila je vključitev iz Slovenije, Mitej Novaka, veterinarja iz Grosuplja, ki je pozdravil skup in takoj začel govoriti o amaterizmu v Sloveniji. Ogovoril je amaterje v Beogradu: "Moram pohvaliti svoje kolege, strokovnjake, ki so zelo pogumni. Milsim, da je bi amatersko društvo zdravnikov nujno moralo obstajati. Prvič: zaradi izmenjave znanja in iskušenj, drugič: zaradi insitucionalizacije naše amaterske zdravniške stroke, tretjič: zaradi demistifikacije amaterske zdravniške stroke, in kar je najbolj pomembno: zaradi ljudi, zaradi pacientov... Jaz medicino imam rad, rad delam in skrbim za ljudi. Z zdravljenjem se ukvarjam samo zaradi ljubezni. Sem odprt za nove prakse v zdravljenju, kot so homeopatija, akupunktura, refleksologija - vse tisto, kar tradicionalisti ne priznajo - izpuščanje krvi je včasih učinkovito, pijavke tudi... Včasih sodelujem tudi z lokalnim duhovnikom. Ta izvaja rituale egzorcizma, ki so se izkazali kot zelo učinkoviti, moram priznati. On je tudi duhovnik-amater in je zaradi vašega projekta začel razmišljati o ustanovitvi amaterskega duhovniškega društva Slovenije. Zakaj ne?". Končal je z efektno konstatacijo "Z to Evropsko skupnostjo so se stvari samo poslabšale! Zato - ne

mudi se vam! Pri vas je vsaj človek ostal najbolj pomemben! In pri nas? Birokracija! Z vsemi temi standardi zdravniškega dela so popolnoma uničili tržišče. Zato sem jaz v 'pol-ilegali'. Na vratih moje ordinacije v Grosuplju lahko vidite samo tablo 'Mitja Novak, veterinar'. Tisti, ki želijo oseben odnos in kakovostno uslugo, so dobrodošli. Ampak naj poudarim - nevrohirurških operacij ne delam sam. Za to pokličem kolego Podojsterška iz Radlja ob Dravi, on je v tem profesionalac... Oziroma, strokovnjak. Drugače je amater." Ta govor je publika pozdravila z velikim aplavzom in vzkliki 'Bravo, Mitja'!

Čisto na koncu je še enkrat besedo povzel Vladimir Đorđević, ki je omenil edinega dobitnika Oscarja s teh prostorov, nekdanje SFRJ, za animiran film Surogat (Vukotić) "Surogat, ta fenomen, ki nas spremlja od surogat kave, prek Rollexa, do surogata kariere, žene in končno do surogata države, ampak ne smemo pozabiti, da je zmeraj naša odgovornost spoznati tisti pravo, spoznati profesionalca..." S tem je končana seja, društvo je uradno ustanovljeno in je začelo delati. Več obvestil o društvu in dejavnostih se lahko dobi na spletni strani www.sald.org, na kateri je tudi obrazec za u članitev.

Igor Stepančić
Predsednik odbora za kulturo

IZBOLJŠAN STATUS SLOVENŠČINE NA UNIVERZI V BEOGRADU

Kot na mnogih drugih evropskih univerzah, tudi na Univerzi v Beogradu že nekaj let poteka reforma visokega šolstva v skladu z bolonjsko deklaracijo. Po mnogih sejah, prepričevanjih in prizadevanjih, se študiju slovenskega jezika obetajo boljši dnevi.

Prvi tečaj slovenskega jezika v Beogradu je, kolikor je znano, organiziral prof. Pavle Popović šolskega leta 1907/08, z namenom, da bi s slovenščino seznanil bodoče prevajalce književnih del. Iz te njegove pobude je na začetku prejšnjega stoletja nastalo lepo število prevodov iz slovenščine v srbsčino.

Kot obvezni predmet na Oddelku za srbski jezik in južnoslovanske jezike, je slovenščina bila predvidena s statutom iz leta 1947, vendar ni bilo slovenista, ki bi iz Slovenije bil pripravljen priti predavat v Beograd. šele desetletje pozneje je slovenščino začel poučevati prof. Rudolf Kolarič, nato Miha Mate, potem pa, od sedemdesetih let naprej Katjuša Zakrajšek in od l. 1989 Maja Đukanović.

Prehod iz 20. v 21. stoletje, ki sovpada z razpadom nekdanje skupne države, je za študij slovenščine pomenil slabšanje statusa na Filološki fakulteti - od obveznega enoletnega predmeta za nekaj študijskih smeri, so jo fakultetne oblasti pripeljale do izbirnega predmeta na eni smeri.

Toda, z novim stoletjem se je pokazalo tudi novo zanimanje za slovenski jezik. Na pobudo skupine študentov je

na Filološki fakulteti organiziran prostovoljen, fakultativni tečaj slovenščine, kljub administrativnim oviram fakultetnih oblasti. Slovenščine so se pridno učili in se je naučili na zdaj že štiri leta trajajočem tečaju. Med študenti je tudi nekaj članov našega društva Sava, ki na najboljši možni način vplivajo na njegov obstoj in delovanje. Njihovo zanimanje za slovenščino, ob podpori Centra za slovenščino na tujih univerzah, je rezultiralo z uvajanjem nove študijske smeri v okviru reformiranega učnega načrta.

Z letošnjim šolskim letom se na Oddelku za splošno jezikoslovje, ki je pokazal veliko razumevanje za potrebe študentov in cilje reformiranega pouka, začne štiriletni študij slovenščine, kombiniran s študijem splošnega jezikoslovja. Takšna kombinacija študentom omogoča učenje več jezikov, s trdno teoretično jezikoslovno podlago. Nanje že čakajo mnoge prevajalske agencije, medijske hiše in jezikovne šole.

Študij se udejanja v trdnem sodelovanju s Centrom za slovenščino na tujih univerzah ter z velikim razumevanjem Veleposlaništva R Slovenije v Beogradu. Tako kot prejšnja leta, je tudi letos predvidenih veliko kulturnih dogajanj, gostovanj in objav, ki bodo študij slovenščine popestrili ter študentom omogočili stik s sodobno slovenščino.

Zaželimo jim prijetne študentske dneve, veliko znanja in čim boljšo zaposlitev!

Maja Đukanović

Ob večerni uri KONCERT MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA ŠEMPETER PRI GORICI

V centru za kulturo in šport "Šumice" je v petek 25. maja 2006 nastupil Moški pevski zbor iz Šempetra pri Gorici. Dirigiral je Miran Rustja. Poleg zbora so na koncertu nastopili tudi učenci glasbene šole "Petar Konjović". Umetniški večer je organiziran kot del sodelovanja slovenske občine Šempeter Vrtojba pri Novi Gorici ter beograjske občine Voždovac. Dologoletno sodelovanje dveh občin je rezultiralo z vzpostavljanjem tesnih stikov med dvema občinama na področju gospodarstva, kulture, športa, prosvete in drugih zadev.

Koncert je bil deležen velike pozornosti članov društva Sava. Udeležili smo se zelo zanimivega in nevsakdanjega dogodka. Člani zbora so večinoma starejši pevci, upokojniki, ki

so v različnih zborih preživelih dobrih štirideset let. Gre za resnične pevske veterane, ki zelo navdihnjeni in z veliko ljubezni izvajajo predvsem slovensko zborovsko glasbo, izvajajo pa tudi zborovsko glasbo drugih slovanskih narodov ter zborovsko literaturo. Zbor nastopa v Sloveniji, pa tudi zunaj nje.

Na programu so bile predvsem obdelave narodnih pesmi, pa tudi skladbe znanih slovenskih avtorjev. V pesmih zelo različnega vzdušja in vsebine je vsakdo lahko našel kaj zase. Posebno je bilo impresivno dejstvo, da je zbor del programa izvajal napamet. Slišali smo dela *Mili kraj*, Antona Medveda (1829-1896); *Zapoj mi pesem dekle*, Zorka Prelovca (1887-1939); *Belokranjske*, Pavla Mihelčiča (1937); *Ob večerni uri Vinko* in *Pobratimja*, Vodopivca (1878-1952); *Tam kjer pisana so polja*, Danila Bučarja; *Lastovki v slovo*, Rada Simonitija (1914-1981); *Triglav*, Jakoba Aljaža (1845-1927); *Imel sem ljubi dve*, Josipa Ipavca (1873-1921); in *Jadransko Morje*, Antona Hajdriha (1842-1878). Prisotne so prijetno presenetile obdelave dveh pesmi iz Srbije, *Ječam žela*, Danila Bučarja (1897-1971) in *Kolo*, Vasilija Mrka (1884-1962). Izjemno lepo je bilo slišati *Njest svjat* Stevana Stojanovića Mokranjca (1856-1914), čigar obletnica rojstva je zaznamovana po vsej Srbiji.

Dirigent Miran Rustja je z veliko znanja in precizno vodil zbor iz pesmi v pesem. Uspelo mu je izkoristiti vse prednosti zbora, morebitne pomanjkljivosti pa je naredil skoraj neopazne.

Navdušeni nad poletom, vedrino in ljubeznijo s katero so izvajali pesmi, so vsi navzoči po koncertu nadaljevali druženje s člani zbora. Slovenska pesem je še dolgo odmevala v Centru za kulturo in šport Šumice.

Anica Sabo

Moški pevski zbor iz Šempetra pri Gorici ki ga vodi dirigent Milan Rustja, predseduje pa g. Joško Martelanc, je v organizaciji Mestne občine Voždovac v Beogradu in Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, je nastopil v nabito polni dvorani Centra za kulturo in šport Šumice.

Koncertu je prisostvovala ga. Tatjana Kovačič ataše za kulturo v Veleposlaništvu RS v Beogradu, politično vodstvo Občine Voždovac s predsednikom občinske skupščine g. Goranom Lukačevićem in podpredsednikom in sosorganizatorjem gostovanja g. Stevanom Radovićem na čelu.

Mestna občina Voždovac v Beogradu že dolgo vrsto let vzdržuje prijateljske odnose z Občino šempeter-Vrtojba, ki je na čelu s podžupanom g. Zvonkom Mavričem, tajnikom občine g. Dušanom Bremecom, predsednikom upokojencev goriške regije g. Aldom Ternovcem, predsednikom občinske komisije za mednarodne odnose g. Darjom Fornazaričem, pomočnico ravnateljice OŠ Ivana Roba ga. Natašo Brovč, predsednikom Turističnega društva g. Tonijem Plaznikom, predstavnikom gasilcev g. Faustom čučarjem in g. Tonijem Kozarom in Moškim pevskim zborom iz Šempetra pri Gorici, več dni gostovala v Srbiji.

Vladimir Uršič

DRUŠTVO SLOVENCEV V ŠABCU – KI GA NI

Društvo Slovencev v Šabcu ne obstaja, ne vem zakaj? Mogoče bom pozabila slovenščino, ker se nimam s kom pogovarjati. Nisem bila že sedemnajst let v Sloveniji. Zelo jo pogrešam. Včasih berem kakšno slovensko knjigo, časopis, ali novice in zanimivosti na internetu. Veseli me ko me pokličejo na obisk, ali kak sestanek v Društvo Slovencev "Sava" iz Beograda. žal mi je, ker nimam več prostega časa za klepetanje in družbo v Beogradu.

Včasih se spomnim pravljic, ki jih mi je povedala moja babica. V Šabcu je bilo veliko Slovencev in ljudje so bili odprti, prijetni. Zdaj se je vse spremenilo. življenje je težko in ljudje se držijo po strani. So postali večinoma egoisti, hinavci, lažnivci, narcisi... Kje so izginili navadni in preprosti ljudje? Takšne ljudi pogrešam. Bila sam zelo prijetno presenečena, ko sem bila prvič povabljen v Beograd v Društvo Slovencev "Sava". Postala sem član ene prijetne družbe, ki rada ustreže drugim. Nisem imela prav, ko sem menila, da se je nekaj spremenilo z ljudmi. Bila sem zelo navdušena in zadovoljna.

Zdaj nimam dovolj prostega časa. Hodim v službo vsak dan. Delam v šoli in po poklicu sem profesorica književnosti. Drugo poletje je težje in važnejše kot prvo. Poleg tega, učim se slovenščino in angleščino v prostem času. Počitnice se začnejo julija in upam da bom šla v Slovenijo. Rada imam Bled, modro jezero, megleno in mrzlo jutro, opoldne sonce in hojo v hribe. Pogrešam zeleno Koroško in majhno vasico Črno. Nisem pesimistka in upam, da se bodo stvari spremenile. Kaj narediti, da se oživijo zveze med ljudmi? Vprašanje ni težko. Na koncu se spomnim pregovora: "Česar je polno srce, to rado iz ust gre."

Mirjana Jevtič iz Šabca

**SREČANJA ČLANOV IN
OBVESTILA SO VSAKO
SREDO OD 18-20 h V
PROSTORIH DRUŠTVA
„SAVA“,
VIŠEGRADSKA 23.
VABLJENI!**

SEMINAR V NOVEM MESTU

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela - Novo mesto je organiziralo seminar "Od ideje do izvedbe projekta" v Novem mestu od 1. do 4. decembra leta 2005. Seminar je bil namenjen razlagi, kako izdelati projekt prostovoljnega dela za otroke in mladino in je pokazal možnosti sodelovanja društev in organizacij ter omenil finančno pomoč Evropske Unije. Organizatorji seminarja so določili, da iz društva Sava prideta dva predstavnika. Znanje z medicinske fakultete Marka Kužnika je dragoceno za razumevanje in delanje z mladino in otroki, ki pogosto poleg socialnega problema imajo tudi psihološke ali druge travme. Strahinja Cvijanović je svoje izkušnje s Fakultete organizacijskih ved uporabil za bolj formalno delo: pisanje in razvijanje projekta.

Delo sta začela že v Ljubljani, kjer sta se srečala s študenti Medicinske fakultete in razmenjala izkušnje. Večer sta uporabila za sprehod po mestu in koncert na Kongresnem trgu, ki je uprizorjen zaradi 1. decembra - svetovnega dneva boja proti aidsu.

V Novem mestu sta se seznanila z zgodovino mesta. Potem sta se seznanila z delom "Društva za razvijanje prostovoljnega dela - Novo mesto", pogovarjala sta se z otroci, poslušala zelo dobra predavanja o pisanju projektov, ter sta tudi sama naredila projekt na delavnici. Zvečer sta uživala z udeleženci

v gostilnah, kjer so se pogovarjali, na gradu Otočec zraven jezera, kjer so plesali in na gostoljubnosti ljudi v zidanicah, kjer so pili cviček in jedli tradicionalne jedi.

Udeleženci so bili nastanjeni v luksuznem hotelu Krka v centru mesta, ki je še bolj poudaril že odlično organizacijo seminarja. Zelo velik pomen je imelo srečanje udeležencev, ki so pršli iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Avstrije in Srbije in so skupaj načrtovali bodoče projekte.

V Društvo Slovencev v Beogradu "Sava" se posamezniki intenzivno ukvarjamo s prostovoljnimi delom, ampak še ni bilo takšnih organiziranih projektov. Upamo, da bo kmalu z novimi partnerji izrabilo veliko možnost Beograda, in da bo vrnilo gostoljubnost Branke Bukovec iz "Društva za razvijanje prostovoljnega dela - Novo mesto" in ljudi iz Novega mesta.

Strahinja Cvijanović

NA PLANINCAH...

RILA

Letos so se planinci, člani društev Sava ter Železničar iz Beograda odpravili na najvišji vrh Balkana v gorovje Rila.

Iz Borvca smo se povzpeli z gondolsko žičnico na 2200m n/m in smo se znašli sredi sedežnic, vlečnic in smučišč. Vse je v glavnem bilo že zeleno ter v cvetju, toda vsepovsod naokoli v senčnih legah so bile tudi lise snega. Nekaj kilometrov smo se skoraj sprehajali med travniki polnimi cvetja in potočkov ki so izvirali iz snežnih zaplat. Proti večeru smo prišli v dom Musala 2389m n/m. Dom je precej skromen, toda suh in topel je pa še jesti se dobi. Veliko lepša pa je okolica, nekakšna planota pod najvišjimi vrhovi Rile, polna majhnih jezer iz katerih voda urno, čez skale odteka v dolino. Kamor pogledamo so cvetnice v zeleni travi, in vmes pa sneg. Proti vrhovom ga je še več.

Takoj ko se je stemnilo smo šli spat (razsvetljave bolj ni kot je) in smo zgodaj vstali.

Napotili smo se na Musalo, najvišji vrh Rile. Hodimo ob potoku, po snegu, pod katerim se sliši voda, potem pa po velikih kamnih, prav tako z vodo spodaj. Prišli smo do prvega jezera, ki je še delno pokrito z ledom.

Pod nogami in okrog nas, kamenje in granitni bloki, vse je v kosih nikjer ni za videti kakšne monolitne skale. Pa tudi do vrha, vsepovsod skoraj pravilni kvadri različne velikosti, ponekod zloženi kakor da bi jih kdor postavil, drugod pa kar nametani na kupe.

Drugo jezero le še bolj poledenelo, v senci najvišjega grebena pa je tretje, povsem pokrito z ledom. Pa smo v juniju mesecu!

Zraven je majhen, povsem na novo in zelo lepo urejen planinski dom.

Še dvesto metrov v višino in smo na vrhu Musala. 2925 m n/m, najvišji vrh Balkana! Sončno vreme z lepimi belimi oblaki, prijetna temperatura, okrog 15 stopinj, prekrasen razgled na doline in druge vrhove gorovja Rila. Naštel sem čez deset

čudovitih, modrih jezer v dolinah pod nami. To je le del riskih jezer, druga so pa skrita v daljnih dolinah. Na vrhu je meteorološka postaja, med kamenjem raste trava in cvetijo prekrasne planinske rožice. Kamor pogledamo, so mogočni vrhovi iz krušnega granita, delno zeleni, delno pa pod snegom., toda niti eden ni tako špičast kot so vrhovi v Alpah. Gore so tukaj očitno, veliko bolj stare in klub temu da so iz trdega granita, so jih veter, dež in mraz že precej obdelali.

Po grebenu smo prišli še do dveh vrhov: Iriček 2852m in Deno 2790m nakar smo se začeli spuščati proti lepemu jezeru, ki leži na višini našega doma. Vreme lepo in prijetno, hodimo po kamenju, in po travnikih, med grmovjem, pa naenkrat naletimo na zaplato snega iz katere teče potoček. In seveda planinske rožice, nekoliko so drugačne, kot v Alpah toda vse eno lepe. Po kratkem premoru in kosilu v domu, odpravili smo se proti žičnici, ki nas je odpeljala v Borovec, znano smučarsko središče. Z avtobusom smo prišli v Sofijo in počakali vlak za Beograd. Imeli smo zelo lep, poln vtisov izlet, ter se srečno vrnili domov. Odpravo je organiziral ter vodil Mirko Detiček.

Branko Zorko

ŠKRLATICA DOSEŽENA

Letos se je devet planincev, članov Društva "Sava" ter PD "Železničar" od 14. do 20. julija odpravilo v Julijce, v Slovenijo.

Vodja Mirko Detiček, je zasnoval zelo ambiciozen načrt pohoda, kar se je izkazalo prenaporno in ni do konca uresničeno, toda glavna naloga odprave: priti na Škrlatico je izpolnjena.

Po vzponu na Triglav ter še okoliške vrhove, in prehod čez Luknjo smo se zbrali v Pogačnikovem domu (2050m n/m), tako kot lansko leto! Toda letos se nam je obetalo lepo vreme.

V sredo 19. julija smo vstali že ob petih in smo ob šestih že bili na poti. Škrlatica je težko dosegljiva, ker je vzpon zelo zahteven, pa tudi oddaljena je od doma, pohiteti je bilo treba.

Med potjo smo se dvakrat vzpenjali na sedlo in spuščali v dolino. Posebno težaven je bil drugi spust, čez plazišče iz trošnih skal ter rdeče zemlje, nagnjen čez 45%. Skale so se kar drobile ob prijemu, kamenje se premika, nikjer varne opore za noge in roke. Previdno smo preplazili to oviro.

Potem pa velika kamnita dolina s snežnimi zaplatami.

hodili smo 14 ur, pa smo kljub temu zelo zadovoljni in srečni prišli v dom.

Med nami je bilo pet žensk, ki so pogumno prestale vse težave in nevarnosti.

Škrlatica velja v Sloveniji za enega najbolj resnih vrhov. V PD "Železničar" pa smo pozneje slišali, da "je malo planincev iz Beograda doseglo Škrlatico".

Med potjo in vzponi smo letos srečali prav veliko število kozorogov. Samice z mladiči so se držale dalje od nas, toda močni samci so stali kar na poti ter se pasli in se niso zmenili za posameznega planinca, le če je prišla večja (in glasna) skupina so se nekoliko odmaknili. Lepa priložnost, da si jih ogledamo iz bližine ter naredimo čudovite posnetke

Branko Zorko

Jože Ciuha Omizje velikanov, 1976

Kamen je bel skoraj kot sneg, sonce pa žge. Ker med potjo nikjer ni bilo pitne vode, dober je tudi sneg za ohlajanje, pa tudi za odžeganje. Sneg smo dali v plastenke in pustili da se v soncu stali.

Pred nami velika, skoraj navpična, kamnita gmota: Škrlatica.

Zadnji vzpon smo pričeli na zelo dolgem melišču iz debelih kamnov ki so se ob vsakem koraku premikali - navzdol. En korak naprej pa se s kamnom zapelješ nazaj.

Zelo naporno smo dosegli kamnito, skoraj navpično steno in tu se začne zadnji vzpon: klini, vrvi, naravne stopnice, žlebi ... izmenično do vrha. Gledamo samo kam dati nogo in kam prijeti z roko, nobenega pogleda navzdol.

Vrh pa je dosti velik razpotegnjen greben. Gole, skoraj bele skale se blestijo v soncu, na vrhu križ iz nerjavečega jekla, visok vsaj 6 m. To je spomenik "Žrtvam Planin" ki tukaj stoji od leta 1934. Čudovit razgled na veliko vrhov in doline med njimi. Nebo temno modro, zrak čist in pogled seže daleč tja v Italijo in Avstrijo. Lepa nagrada za tako naporen vzpon. Tukaj ni niti približno toliko obiskovalcev kot na Triglavu, ki ga jasno vidimo proti jugovzhodu. Na vrhu smo bili sami, med potjo pa smo srečali le malo planincev.

Na žalost ne smemo predolgo uživati v teh prizorih, dolga pot nazaj nas še čaka. Spust po velikem melišču tokrat gre hitreje, pa nevarno rdeče plazišče, dva sedla... Vsega skupaj 1500 m vzpona in 1500m spusta vmes pa skalnate planote, do Škrlatice in enako nazaj. Brez vode ob poti, v vročem dnevu

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum in kraj rojstva in smrti.

Drašković Vinko ★ 01.01.1935. Logarovci (Ljutomer) - † 20.03.2006 Beograd